

Social- och hälsovårdsministeriet
Pb 33
FIN-00023 STATSRÅDET

kirjaamo@stm.fi

Hänvisning
Er begäran om utlåtande, STM129:00/2014

Kontaktperson
Olli-Pekka Lehtonen, tel. (0)18 25263
olli-pekka.lehtonen@regeringen.ax

Ärende

**UTLÅTANDE OM SLUTRAPPORTEN AV
ARBETSGRUPPEN SOM SER ÖVER PATIENTFÖRSÄKRINGEN**

**SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ**

16 -03- 2017

1. Generellt

Ålands landskapsregering konstaterar, att arbetsgruppens förslag för att förnya lagar om patientförsäkringen är mestadels bra motiverade. I den nuvarande lagstiftningen finns det några brister, som det nya förslaget har förbättrat. Bland dessa är, att det nu skulle betalas ersättning för yrkesinriktad rehabilitering som på grund av en patientskada är nödvändig. Vidare, för en förutsebar ekonomi av serviceproducenter av hälso- och sjukvården är det viktigt att i det nya förslaget i 46 § har man konstaterat att till Patientförsäkringscentralen inte övergår den rätt som avses i 3§ i lagen om pension för arbetstagare eller lagen om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987).

2. Patientens rätt till ersättning

Ur patienten synvinkel är det nya förslagets 23 § avgörande. Att nu rätten för ersättning kan basera på fel i produkter, anordningar eller utrustning för hälso- och sjukvård som använts vid undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd är att stödas. Likadant är det bra att om en produkt för hälso- och sjukvården som vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården har implanterats i patientens kropp, på grund av att produkten inte har varit så säker som det kunde förväntas med hänsyn till dess förutsebara användning, den tidpunkt när den sattes i omlopp och övriga omständigheter, kan ge rätten till ersättning. Den här förändringen är nödvändig på grund av medicinsk utveckling.

3. Ålands specialläge

Principen i utkastet är att lagen tillämpas på hälso- och sjukvård i Finland samt på hälso- och sjukvård i utlandet, om en enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården beslutar att den vård som den är skyldig att ordna ska ges i utlandet och vården är nödvändig med tanke på

patientens hälsotillstånd. Således vård given i Sverige för åländska patienter ingår inte i den finska patientförsäkringen om vården inte är nödvändig att ges i utlandet. Motsvarande gäller Sveriges patientskadelaag (SFS 1996:799, 3§): endast skador som har uppkommit i samband med hälso- och sjukvård i Sverige ersätts. Detta oberoende av vem som har gett vården. T.ex. om åländska vårdpersonalen i helikoptern i Sveriges luftrum har gett vården, gäller den svenska patientskadelaagen.

I år 2015 remitterade Ålands hälso- och sjukvård patienter till Sverige 741 gånger, och vårdagar blev det totalt 2377. Motsvarande siffror av remittering till Finland var 3167 och 4656 vårdagar. I remitteringen från Åland är det mestadels inte fråga om att vården i utlandet är nödvändig men tanke på patientens hälsotillstånd, då samma vård kan arrangeras också i Finland.

4. Felaktig diagnostik bör också vara orsak till ersättning

Då Åland utnyttjar hälso- och sjukvården också i Sverige, är det för åländska patienter viktigt att rätten till patientskadeersättning skulle vara så gott som möjligt motsvarande i Sverige och i Finland. Annars skulle åländska patienter hamna i en ojämn situation gällande skadeersättningar beroende på om deras vård skall ges i Sverige eller i Finland. Paragraf 23 i förslaget och Sveriges patientskadelaag § 6 innehåller i stort sett samma grunder för ersättningar. Det finns ändå ett undantag. Sveriges patientskadelaag stipulerar att patientskadeersättning lämnas för personskada på patient om det föreligger övervägande sannolikhet för att skadan är orsakad av *felaktig diagnostik*. Detta dock att den handlingsnorm skall tillämpas som gäller för en erfaren specialist eller annan erfaren yrkesutövare inom området. Den motsvarande i den finska utkastens lyder: Ersättning betalas för en personskada, om det är sannolikt att den har orsakats av undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd eller av att en sådan försummats, förutsatt att en erfaren ha undersökt, behandlat och vårdat patienten eller i övrigt vidtagit åtgärder som avser patienten på något annat sätt och därigenom sannolikt skulle ha undvikit skadan.

Olikheten mellan svenska och finska lagstiftningen är att i Sverige man tänker att felaktig diagnostik *per se* kan ge orsak för ersättning då man i Finland tänker att skadan kan ersättas endast då felaktig diagnostik leder till att vården är felaktig eller försummats på grund av felaktig diagnostik. En felaktig diagnos kan i praktiken leda till skada, t.ex. psykisk lidande utan att den hade haft betydelse i själva sjukdomens vård. Det finns vissa fall av diagnosskador som lett till ersättning enligt den svenska litteraturen (*Danielsson E. Patientens rätt till ersättning vid skada inom hälso- och sjukvård. Internationella Handelshögskolan, Högskolan i Jönköping, 2007*).

Ålands landskapsregering anser att felaktig diagnostik bör tillfogas till grunderna för skadeersättning.

5. Bristfällig begäran om utlåtande

Till slut påpekar Ålands landskapsregering att begäran om utlåtande om slutrapporten av arbetsgruppen som ser över patientförsäkringen (STM129:00/2014), som inkom den 25.1.2017, innehöll på svenska endast utdraget ur Slutrapporten från arbetsgruppen som utrett en reform

av patientskadelagen 2017:1. Själva rapporten i sin helhet har varit tillgänglig endast på finska.

Enligt Självstyrelselagen för Åland (FFS 1991/1144) 38 §: ” *Skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter i landskapet skall avfattas på svenska.* Detsamma gäller skrivelser och andra handlingar mellan å ena sidan nämnda myndigheter och Ålandsdelegationen och å andra sidan statsrådet, de centrala statsmyndigheterna samt sådana överdomstolar och andra statsmyndigheter vilkas ämbetsdistrikt innefattar landskapet eller en del därav.”

Minister

Wille Valve

Landskapsläkare

Olli-Pekka Lehtonen

